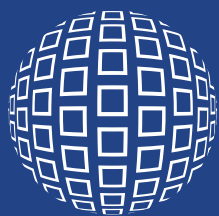

46. ZENBAKIA. 2020

ELKARRIZKETA | **Idoia Peñacoba**. Mondragon Unibertsitateko idazkari nagusia

**“Rankingetan ondo kokaturik
agertzeak egunero egiten
dugun lana islatzen du”**

CLINICA BAVIERA

MIOPÍA - HIPERMETROPÍA - ASTIGMATISMO

Di adiós a tus gafas y lentillas

800€/ojo

1ª Consulta
GRATIS
(Valorada en 60€)

PROMOCIÓN VÁLIDA PARA UNIVERSIDAD DE MONDRAGÓN

BILBAO · Avda. Lehendakari Leizaola, 5
VITORIA-GASTEIZ · C/ Manuel Iradier, 33
DONOSTIA-SAN SEBASTIÁN · C/ Andia, 11

TELÉFONO GRATUITO
900 180 100
clinicabaviera.com

No acumulable a otras ofertas. 1ª consulta gratuita (valorada en 60€) para consultas preoperatorias de corrección visual por láser de miopía, hipermetropía, astigmatismo y presbicia. Desde 740€/ojo (antes 830€/ojo). Dto. de 90€/ojo. Promoción válida hasta el 31/12/2020. NRS CS2046. RPS: 09/16. Más info en www.clinicabaviera.com/promo

Idoia Peñacoba nos habla de los rankings

Los rankings universitarios son clasificaciones que analizan los puntos fuertes de cada universidad y establecen comparaciones entre éstas. ¿Por qué es importante para Mondragon Unibertsitatea tener presencia en ellos? ¿En cuales participa? Profundizamos sobre ellos con nuestra Secretaria General.

AURKIBIDEA

- 03 Editoriala
- 04 Berriak
- 10 Erreportajea
- 13 Iritzia
- 14 Elkarrizketa
- 16 Unibertsitatea & enpresa
- 20 Komunitatea
- 23 Agenda

Un inicio de curso especial

Sabíamos de antemano que el inicio del curso 2020/2021 iba a ser distinto debido a la pandemia de la COVID-19. Pero más allá de ello, también ha sido especial por otro motivo mucho más positivo. Después de un arduo trabajo de remodelación, el acto inaugural del curso académico se llevó a cabo en el renovado edificio Dorleta del Campus de Eskoriatza. Además, la universidad afronta un curso repleto de cambios en el que pondrá en marcha el espacio ASFABRIK en Zorrozaurre, Bilbao. Tenemos motivos para sonreír al curso.

muniversitas aldizkariaren
46. zenbakia OSOA ikus
dezakezu gure webgunean.

muniversitas aldizkariaren
46. zenbakia EUSKARAZ ikus
dezakezu gure webgunean.

Puedes acceder a la revista
muniversitas número 46 en
CASTELLANO en nuestra web.

ETENGABEKO HOBEEKUNTZA NEURTZEN

Mondragon Unibertsitateak formazio zentro bezala etengabe hobekuntza du jomugen artean, eta hau argi izanik noizean behin begirada kompetenziaren jarduerara zuzentzea beharrezkoa da.

Alderaketa hauek egiteko tresna gisa Unibertsitate Rankingak sortu ziren 2003. urtean. Shanghai-ko Unibertsitatea izan zen mota honetako sailkapen bat egiten lehena, eta ordutik hona beste zenbait ageri izan dira. Baina benetan baliagarriak ote dira? Interesen arabera esan beharko dugu.

izaera kualitatiboago bat duten bestelako batzuk argitaratu dira, eta hauetan Mondragon Unibertsitateak badu zeresana.

Besteak beste, hauen artean Europako Batzordeak garatzen duen U-Multirank aurkitu dezakegu, 2020an 92 herrialdeko 1.800 erakunde baino gehiago ebaluatuz. Estatu mailan ere badira mota hauetako zenbait ranking: besteak beste CyD eta U-RANKING sailkapenak aurki ditzakegu. Lehenak Mondragon Unibertsitatearen zenbait alor aztertzen ditu, sailkapen orokor batean Estatu mailan 11. tokian kokatuz, eta era berezian ADE gradua nabarmenduz. U-RANKING sailkapenak, aldiz, Mondragon Unibertsitateak Ingeniaritzako graduetan duen indarrean jartzen du fokua. Horrez gain, arlo akademikoaz harago, unibertsitateen gardentasuna baloratzen duen 'Ranking de transparencia de las Universidades' sailkapenak ere garrantzia du, unibertsitateek arlo estrategikoei buruz argitaratzen duten informazioa baloratzen duena. Honetan ere azken urteetan balorazioa oso positiboa izan da.

Baina rankingez harago, badaude ere unibertsitateen jarduna baloratzeko bestelako tresnak, eta horiek ere gertu ditugu. Bereziki LANBIDEk unibertsitatean goi mailako ikasketak egindako pertsonen egiten dien jarraipenean enplegarritasun datu altuak zoriontzeko modukoak dira, Mondragon Unibertsitatearen ikasketa eredua sendotzen baitute.

*LANBIDEk unibertsitatean
goi mailako ikasketak
egindako pertsonen
egiten dien jarraipenean
enplegarritasun datu
altuak zoriontzeko
modukoak dira.*

Hastapenetan argitaratutako rankingak erabat absolutuak ziren, eta tamaina txikia duen unibertsitate batek, gureak kasu, ez du hauetan Harvard, Cambridge edo Stanford bezalako erraldoekin lehiatzeko inolako aukerarik. Hau kontuan izanik, azken hamarkadan aldagai absolutuetatik aldendu eta

Eraikin berriak espazio modernoak ditu.

Eraikin berria du Eskoriatzako campusak

IKASTURTE HASIERA EKITALDIAREKIN BAT EGINEZ, ERAIKIN BERRIA INAUGURATU DU HUMANITATE ETA HEZKUNTZA ZIENTZIEN FAKULTATEAK. BIRMOLDAKETAK ERANTZUTEN DIO FAKULTATEAK SUSTATZEN DUEN HEZKUNTZA ERALDAKETA PROIEKTUARI.

Humanitate eta Hezkuntza Zientzien Fakultatea

Ikasturte honetatik aurrera, Mondragon Unibertsitateko Humanitate eta Hezkuntza Zientzien Fakultateak eraikin berria izango du Eskoriatzako campusean. Urtebeteko obra eta prozesu parte-hartzaile baten ondoren, irailaren 18an, inauguratu da Dorleta eraikin berria. Dorleta eraikinaren birmoldaketak erantzuten dio Fakultateak abian jarritako hezkuntza eraldaketa proiektuari. Izan ere, proiektu pedagogiko berritzaile hori izan da prozesuaren ardatz nagusia. Obrarekin lortu dira sorkuntzarako, esperimentaziorako eta ikerketarako espazio berriak. Hala, barrualdea berritu da (1976an eraiki zen Dorleta) eta espazio berriak sortu dira fatxada gehitutako eranskinari esker. Gainera, 1.800 metro karratuko oinplanoko lokal berri bat jaso da eraikinaren ondoan eta inguruko espazioak birmoldatu dira. Handitze eta birmoldatze proiektuak 6 milioiko inbertsioa izan du.

Begoña Pedrosa dekanu ohiaren hitzetan, proiektuaren helburua izan dira, batetik, “espazioetatik hasita, unibertsitateko esperientzia bizi-esperientzia aberasgarria izaten laguntzea” eta, bestetik, “Fakultatea ikasteko, hausnartzeko, esperimentatzeko eta sormena garatzeko leku bat bezala ulertzea.” Gainera, Pedrosaren hitzetan, “bereziko garrantzia hartu dute diseinu eta eraikitze prozesuan irisgarritasunak, erosotasunak eta eraikinaren beraren jasagarritasun energetikoak”.

Dorletako eraikina

Dorleta eraikin berrituan kokatuko dira, beste batzuren artean, ikasgelak, hainbat zerbitzuetako bulegoak, biblioteka, kafetegia eta Fakultateko KoLaborategia, Gizarte Digitalerako Hezkuntza eta Komunikazioa laborategia. KoLaborategiaren helburua da etorkizuneko joerak detektatzea eta sustatzea hezkuntza digitala. Berritapenean erabilitako materialei dagokionez, eraikinak uztartzen ditu hainbat material: egurra, burdina, kristala, lehenagoko eraikinaren aztarnak... Gainera, landara ugari landatu dira bai, barnealdean, fatxadan eta baita ere, eraikinak dituen hainbat terrazatan.

Ikasturteak hasiera ekitaldi berezia izan zuen

MONDRAGON UNIBERTSITATEAK ESKORIATZAKO CAMPUSEKO DORLETA ERAIKIN BERRIAN EMAN ZION HASIERA OFIZIALA COVID-19 GAITZAK BALDINTZATUTA AURREIKUSTEN DEN 2020/2021 IKASTURTEARI.

Eraikin berriak espazio modernoak ditu.

Mondragon Unibertsitatea | Aurtengo ikasturte hasiera ekitaldiak orain arte ezagutu dugunetatik gutxi izan zuen. Ohi baino pertsona gutxiago bertaratu ziren Eskoriatzako Campuseko Dorleta eraikin eraberrituan izandako ekitaldira, eta hauek guztiak musukoa jantzita. Izan ere, abiatu berri den 2020/2021 ikasturtea Covid-19 gaitzak erabat baldintzatutako ikasturtea izatea espero da. Hala ere, unibertsitateak azken urteotan erakusten ari den joera konfirmatuko duen ikasturtea izatea ere espero du; 2020-2024 Plan Estrategiko berriaren baitan ikasle gehiago prestatuz, profesionalen zerbitzu hobea eman eta ezagutza handiago eskainiz. Zentzu honetan, unibertsitateak 1.550 ikasle berri izango ditu ikasturte honetan, joan den urtean baino %5,5 gehiago. Horrez gain, azken lau urteetan 24.000 profesional baino gehiagorentzako eskaintza izan du eta %29ko hazkundea Ikerketa eta Transferentziaren esparruan. Gainera, ikasturte berri honetan zehar Bilbao AS Fabrik espazioa estreinatuko da Zorrotzaurren, eta Dorleta eraikin berriarekin batera Mondragon Unibertsitatearen eraberritzearen aurpegi izango dugu.

Ezohikoa bezain berezia

Zalantzarik gabe hasiera ofiziala, Eskoriatzako Dorleta eraikin berriaren inaugurazio ofizialaren baitan egin izanak ikasturte akademikoaren hasiera xarma berezi bat eman zion azken honi,

unibertsitateko kolektiboa eraikin eraberritua ikusteko irrikaz baitzegoen. Horrez gain, azken sei urteetan Humanitate eta Hezkuntza Zientzien Fakultateko dekanok izandako Bego Pedrosaren azken ekitaldi ofizialetako bat izan genuen, Eusko Jaurlaritzan Hezkuntza Sailburuorde karguari zin egin aurretik; eta berarekin batera Vicente Atxa errektorea, Iñigo Urkullu lehendakaria, Idoia Peñacoba Mondragon Unibertsitateko idazkari nagusia, Nagore Ipiña Ikerketa eta Transferentziako zuzendari eta doktorea, Jokin Bildarratz Hezkuntzako sailburu berria eta Mikel Álvarez Mondragon Unibertsitateko presidentea izan ziren.

Konpromiso irmoa

Vicente Atxa errektoreak nabarmendu zuen ikasturte bakoitza erronka bat dela Mondragon Unibertsitatearentzat ikasleekiko eta gizartearekiko konpromisoa are gehiago berritzen baita gaur egun bizi duguna bezalako egoeretan. Bere hitzetan, "lan egiten jarraitzen dugu, unibertsitate berritzaile gisa, nazioartean erreferente bihurtu, eredu izan eta munduko onenekin lehian jarduteko". Bide honi jarraiki, graduatuen enplegarritasun-tasa altuak, herrialdearen beharretara bideratutako prestakuntza eta titulu berriak izango dituen unibertsitatea egonkortzea da Mondragon Unibertsitatearen helburua.

Zapatillas con materiales sostenibles

LAS EMPRENDEDORAS NURIA ROBLEÑO Y SOFÍA MACHÍN LANZAN ROYO, UNA MARCA DE CALZADO BASADA EN LA PRODUCCIÓN SOSTENIBLE QUE BUSCA CAMBIAR LOS ESTÁNDARES DE LA INDUSTRIA.

ROYO pretende cambiar el concepto de la moda.

Facultad de Empresariales | Un viaje a Asia inspiró a Nuria Robleño y Sofía Machín para tratar de dar un vuelco a la industria de la moda. Estas dos jóvenes emprendedoras de Eibar se declaran amantes de un sector que a su vez se trata de la segunda industria más contaminante del mundo. Por ello, Nuria, partiendo de su formación de LEINN, decidió junto con Sofía lanzar ROYO, una marca de zapatillas elaboradas con materiales sostenibles y biodegradables como la piña, el maíz, residuos de otros alimentos, y otros elementos reciclados como botellas, caucho, neumático reciclado o cáñamo.

El objetivo de la marca es el de demostrar que es posible hacer moda sostenible con el cuidado del diseño y la misma calidad que los mejores productos no sostenibles. La iniciativa ha recibido el reconocimiento del sector y ha sido finalista en la séptima edición de 'On ekin', el concurso de ideas empresariales impulsado por Ekingune.

Emprender en tiempos de coronavirus

La iniciativa empresarial de Robleño y Machín se ha visto influenciada por la pandemia de la COVID-19, que según las protagonistas "les ha obligado a trabajar de otra forma". El lanzamiento de la marca se produjo en pleno confinamiento, por lo que, por ejemplo, la fase de pedidos a fábrica quedó totalmente influenciada por el estado de alarma. En este sentido, las emprendedoras destacan que aprovecharon el confinamiento para trabajar en la imagen de marca de ROYO, informando a través de las redes sociales de la misma y trabajando en la página web <https://royobrand.com/>.

Industria Diseinuko Ingeniaritzako ikasleak Valentzian sarituak

ONTZI ETA ENBALAJEEN DISEINU ETA IRAUNKORTASUNEN SARI NAZIONALEN XI. EDIZIOAN ERRONKA EZBERDINETAN BI SARI NAGUSI ETA BI ACCESIT ESKURATU DITUZTE.

Natra enpresaren erronka irabazi duen diseinua

Goi Eskola Politeknikoa | Ontzi eta enbalajeen berrikuntzako clusterrak urtero antolatzen duen *Ontzi eta enbalajeen diseinu eta iraunkortasuneko sari nazionalek* XI edizioa izan dute aurtengoa, eta bertan Mondragon Unibertsitateko ikasleak sarituak izan dira. XI. edizio honetan 26 unibertsitate ezberdinetako 600 ikaslek baino gehiagok parte hartu dute, eta Logifruit, Industrias

Alegre, Natra, Apisol eta Eurobox enpresek planteatutako erronka ezberdinetarako irtenbideak proposatzea izan da lehiaketaren muina. Zentzu honetan, Goi Eskola Politeknikoko Industria Diseinuko Ingeniaritza Graduko hirugarren mailako ikasleek Natra eta Apisol enpresen erronketarako soluzioak proposatu zituzten.

Bi sari nagusi eta bi accesit

Natra enpresak Japoniako merkaturako bonboien 'unboxing experience'-a hobetzeko ontzi iraunkor bat diseinatzeko erronka planteatu zuen. Erronka honi erantzunez Cristina Melendez, Ander Otegui eta Endika Zearra ikasleek garatutako proiektuak Gifting kategoriara bideratutako produktu bat aurkeztu zuten, sari nagusia eskuratuz. Publiko objektiboa aintzat harturik, Japoniako tradizioetan oinarrituz hiru koloretako bilgailua sortu zuten, kolore bakoitza sentimendu positibo batekin lotuz. Bestalde, Amaia Uriarte eta Uxue Molinuevok garatutako geometria bakarreko bonboi kutzak accesita eskuratu zuten.

Apistol enpresak, aldiz, ezti ontzietarako kontzeptu berri baterako soluzio bat eskatu zuen, eta aurkeztutakoen artean Andrea Arruti, Julen Hernandez eta Hugo Ostizak landutako IZADI proiektuak eskuratu zuten sari nagusia. IZADIk iraupen luzeko ontzi bat aurkeztu du, eta ontzi barruan kokatzen den dosifikatzaile bati esker ezta zerbitzatzen bukatzean ontziaren kanpoaldea ez da zikinduko; hortaz erabiltzaileak berau garbitzeko beharrik ez du izango.

Bestalde, Mario Marco, Garazi Otxandorena eta Jone Pizen HONEY EXTRUDER proiektuak erlauntzetan inspiratuta dagoen dosifikatzaile berritzaile bat aurkeztu zuen. Lan honek accesit bat eskuratzeko balio izan zien.

Basque Culinary World Prize 2020 saria José Andresentzat

Basque Culinary Center - Gastronomía Zientzien Fakultatea | José Andrés chefak irabazi du 2020ko Basque Culinary World Prize saria, COVID-19aren pandemiak sortutako erronkei erantzuteko izan duen gaitasuna balioan jarritz. Andresek argi eta sendo islatzen du nazioarteko sukaldaritzaren inplikazioa COVID-19aren garaian, krisiaren aurrean jarduteko erakutsi duen indarra, azkartasuna eta eraginkortasuna sektorea suspertzera bideratuz. Andresek, World Central Kitchen (WCK) erakundearen bitartez, inoiz ez bezala mobilizatu ditu sukaldaritzaren munduko profesionalak, eta WCK-k paper garrantzitsua bete du larrialdi egoera desberdinetan;

Merezitako aitortzak

Salbuespenezko egoera izanik, Andrés irabazleaz gain beste 10 aipamen berezi ezagutarazi ditu epaimahaiak, hauek krisialdi garaian sektoreari egindako ekarpena nabarmentzeko asmoz. Ildo horretan, pandemiaren ondorioak arintzen saiatu diren sukaldariek egin dituzten lanak goraiatu nahi izan dira. Aipamen berezi hau jaso duten 10 chefak Mariana Aleixo, Elijah Amoo Addo, Greg Baxtrom, Simon Boyle, Tracy Chang, Ghetto Gastro kolektiboa, David Hertz, Ed Lee, Juan Llorca eta Nicole Pisani izan dira.

Pandemiak sortutako erronkei erantzuteko izan duen gaitasunagatik izan da saritua.

Mondragon Unibertsitateko podcast-a Spotify-n entzungai

SPOTIFY AUDIO EDUKIEN PLATAFORMAN EZAGUTZA POADCAST BIDEZ ZABALTZEKO KANAL BERRIA UNIBERTSITATEAK DIGITALIZAZIORAKO DITUEN ERRONKEN BAITAN KOKATZEN DA.

Gure podcast-a Spotify-n entzungai dago dagoeneko.

Mondragon Unibertsitatea | Digitalizazioa Mondragon Unibertsitatearen 2021-2024 urteetarako Plan Estrategikoaren zutabegarrantzitsu bat den heinean, arlo honetan sakontzeko zenbait ekimen jarri dira martxan. Horietako bat da Spotify audio eduki plataforma digitalean zabalduko podcast kanala. Mondragon Unibertsitatea aurrera eramandako sormen ariketa interesgarri hau publikoarekin partekatzea da kanal hau irekitzearen helburu nagusia, digitalizazioak eskaintzen dituen abantailak baliatuz. Urteak dira Mondragon Unibertsitatea digitalizazioaren esparru guztietan lanean ari dela, modu honetan hezkuntzaren zein komunikazioaren ikuspegiak euskarri digital batekin uztartzea posible da.

Entzulearen arabeko edukiak

Unibertsitateak ezagutza sortzeko gaitasuna duenez, arlo ezberdinetako edukiak aurkitu ahal izango dira plataforman. Gainera, podcast-etan orokorrean eta Spotify plataformak eskaintzen dituzten aukerak baliatuz, publikoak nahiago duen gaiari buruzko pieza kontsumitu ahal izango ditu. Gauzak horrela, gaur egun kanalean aurki daitezkeen gaiak hurrengoak dira: Ekintzailatza, Lidergoa, Kooperatibismoa, Herrigintza, Finantzak, Datuen analisisa, Teknologia / ingeniariatza, Zibersegurtasuna, Robotika, Energia, Diseinua, Hezkuntza berrikuntza, Gastronomia, Ekonomia Zirkularra, Serbituzazioa, Komunikazioa eta Digitalizazioa.

Gastronomia eraldaketa tresna gisa

ERRONKAZ BETERIKO GARAIETAKO GASTRONOMIAREN ETA IRAUNKORTASUNAREN NAZIOARTEKO JARDUNALDIA ANTOLATU DUTE BASQUE CULINARY CENTER ETA FRUTOK.

Jardunaldiaren irudia.

Basque Culinary Center - Gastronomia Zientzien Fakultatea

Basque Culinary Centerrek FRUTO elkartearekin batera ekimen berezi eta paregabe bat eskainiko du azaroaren 19 eta 20an.

Esperientziak trukatzeko, ezagutza partekatzeko eta lan tresnak eskaintzeko helburuarekin nazioarteko online jardunaldi bat egingo da, mota guztietako publikoari zuzendua.

Hitzaldien eta tailerren bitartez, ekitaldiak sektoreko profesionalak ditu jomuga, eta hauentzat programazio erakargarri bat prestatu da. Besteak beste, ekonomia zirkularra, biodibertsitatea, food design, kontsumoa, giza antolakuntza eta hiriko ortu eta soroak bezalako gaiak jasotzen ditu.

Begoña Pedrosa fakultateko liburutegian.

Begoña Pedrosa Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza sailburuorde izendatu dute

Humanitate eta Hezkuntza Zientzien Fakultatea | Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza sailburuorde izendatu dute Begoña Pedrosa (Areatza, Bizkaia, 1975). Mondragon Unibertsitateko Humanitate eta Hezkuntza Zientzien Fakultateko dekanoa. Jokin Bildarratzek zuzentzen duen Hezkuntza sailean arituko da.

Begoña Pedrosa Filologia Ingelesean lizentziaduna da eta Hizkuntzalaritza Aplikatuan doktorea. Pedrosak 18 urte daramatza Mondragon Unibertsitatean lanean eta Humanitate eta Hezkuntza Zientzien Fakultateko dekanoa izan da azken sei urteotan. Dekano moduan egondako urteetan, besteak beste, hezkuntza berrikuntza, eraldaketa eta digitalizazioa izan ditu ardatz. Gainera,

Pedrosak unibertsitateko gradu eta masterretako produktu akademiko berriak sortzea bultzatu du eta baita unibertsitatearen eta eskolaren arteko ikerketa kolaboratiboa sustatu ere.

Ikertzaile gisa nabarmentzekoak dira, beste batzuren artean, honako lan hauek: hizkuntza gutxituetako testuinguruetan eleaniztasunerako gaitasunen garapenari buruzkoak edota CLIL (Content and Language Integrated Learning) testuinguru eta ikasleek hizkuntzen ikaskuntzarekiko dituzten jarrereri buruz egindakoak. Begoña Pedrosak lau hizkuntza dakizki: euskara, ingelesa, gaztelania eta katalana.

Tokiko komertzioa biziberritzeko *Kapsula*

NORA ORMAETXEA ETA AINHOA ORTIZ BILBOTAR EKINTZAILEEK KONFINAMENDU GARAIAN MARKA JASANGARRI, BEREIZGARRI ETA GARDENAK EZAGUTARAZTEKO ERAKUSLEIHO BIRTUAL BAT JARRI DUTE MARTXAN.

Erakusleho digitalaren itxura.

Enpresagintza Fakultatea | *La Kapsula* pasa den udaberrian bizitako konfinamenduan martxan jarritako erakusleho birtual bat da, moda, dekorazioa eta tokiko merkataritzak jasotzen dituen bestelako gaiak batzen dituena. Koronabirusak Bizkaiko merkataritzan izandako eragina arintzeko asmotan, Nora Ormaetxea eta Ainhoa Ortiz martxan eta komunikazioan espezializatutako bilbotar ekintzaileei beraien aletxo modu honetan jartzea bururatu zitzaion. *La Kapsula* Instagram profil bat bezala sortu zen, eta bertan tokiko ekoizleen produktuen berri ematen hasi ziren.

Instagramen izandako arrakastak ekimenaren itxuraldaketa ekarri zuen, jasangarritasuna oinarri duten ekoizleentzako 2.0 erakusleho bat bezala funtzionatzen duen webgune bat garatuz. Espazio digital honetan, markek beren produktuen deskribapen txiki bat eta argazki bat dituzte, eta erabiltzaileak klik egiten duenean, sinaduraren webgurena doa zuzenean.

Plataforma hau bertakoa den eta modu jasangarrian lan egiten duen edozein markari zuzendua dago, eta une honetan 10 bat bertan daude jada.

Enpresagintzan hasitako harremana

Bilboko Fakultatean LEINN gradua ikasten ari zirela ezagutu zuten elkar Ormaetxeak eta Ortizek, artisau-lana eta diseinuarekiko zaletasunak berehala elkartuz. Biak kontsumo arduratsu eta lokalaren defendatzaileak direla aldarrikatzen dute. Besteak beste, Fashion Revolution mugimenduak urtero antolatzen duen taldeko kide izan dira biak, eta 'Slow Fashion' (kontsumo arduratsuen filosofia) joera aldarrikatzen dute.

Unai Ayala eta Maitane Barrenetxea ikerlariak.

Parkinsonaren garapena aurreikusteko ikerketa

GOI ESKOLA POLITEKNIKOKO IKERLARI TALDE BAT ETA BIOCROCUS GURUTZETAKO UNIBERTSITATE OSPITALEKO IKERKETA INSTITUTUA PARKINSON GAIXOTASUNARI AURRE EGITEKO MODU BERRIAK AURKITZEKO ELKARLANEAN ARI DIRA. INBASIBOAK EZ DIREN TEKNIKEN BITARTEZ ERRETINA AZTERTUZ GAIXOTASUNA DETEKTATZEA ETA BERE BILAKAERA AURREIKUSTEA DUTE HELBURU, BILAKAERA PATROI BAT ERAIKIZ.

Goi Eskola Politeknikoa | Mondragon Unibertsitateko Biomedikuntzan adituak diren Unai Ayala eta Maitane Barrenetxea ikerlariak Parkinson gaixotasunari buruzko ikerketa bat abiatu dute ISS Biocruces Bizkaia Ikerketa Institutuko neurologo eta ikerlari nagusia den Iñigo Gabilondorekin batera.

'Aplicación clínica de la inteligencia artificial sobre imágenes de OCT de retina para la clasificación precoz y monitorización de pacientes con enfermedad de Parkinson' izena duen proiektuak hiru urteko iraupena izatea aurreikusten da eta doktore tesi bati ere lotuta dago. Proiektuaren muina gaixotasunaren diagnostiko eta pronostikoan sakontzeko gaitasuna garatzea da, eta horretarako erretina aztertzeko teknika berrietan jartzen da oinarria, OCT bezala ezagutzen dena erabiliz. Optical Coherence Tomography. OCT teknikaren bitartez Iñigo Gabilondoren lan taldeak beste ikerketa batzuetarako jasotako emaitzak erabiliko dira, eta baita nazioarte mailako biltegi ezberdinetatik eskuratzen diren milaka datu ere. Behin guzti hau biltzerakoan, Goi Eskola Politeknikoko taldeak irudien prozesaketarako algoritmoak apli-

katuz zenbait parametro aterako ditu, biomarkatzaileak alegia, teknika ezberdinak eta adimen artifiziala aplikatuz gaixotasunaren diagnostiko eta pronostikoetan sakontzea ahalbidetuz.

Ikerketaren beharra

Parkinsona gaixotasun neurodegeneratiboen artean bigarren ohikoena da gaur egun. Europa mailan 65 urte baino gehiagokoen artean %2ak pairatzen du, ta adinean aurrera egin ahala honen presentzia areagotuz doa, 85 urtetik gorako artean %5ak pairatzen duelarik. Modu orokorrean arazo motoreak bistaritzen dira, geldotasuna eta zurruntasuna gehienbat, baina memoria edo maila afektiboan ere eraginak izan ditzake. Kasu honetan, ikusmenetik atzeman daitezkeen sintomek epe luzerako arazo kognitiboak bistaratu ditzakete. Zentzu honetan, ikerketa proiektu honen helburu nagusia da aurreikusi ahal izatea nork garatuko duen gaixotasuna eta behin hau egirik, ze gaixok izango duen bilakaera negatiboagoa. Ikerketa Eusko Jaurlaritzak babestua dago, osasun arloko ikerketa eta garapen proiektuetarako 2020ko deialdiaren baitan.

Ikasketa bide berri bat

BASQUE CULINARY CENTERREK GASTRONOMIA ETA SUKALDARITZAKO ARTEEN GRADUAREN HEZKUNTZA-EREDUA BIRDISEINATU DU; IRAILAREN 2AN ABIATU ZEN. IKASTURTE BERRIAK ETORKIZUNeko LIDER GASTRONOMIKOEN PRESTAKUNTZA ETA GAITASUNAK INDARTZEA DU JOMUGA, ETA HORRETARAKO ZENBAIT ALOR INDARTZEAREN ALDEKO APUSTUA EGIN DA.

Etorkizuneko lider gastronomikoen gaitasunak indartze aldera Graduaren egokitzapena birdiseinatu da.

Ikasle talde txikiagoetan lan eginez ikaskuntzaren pertsonalizazioa areagotu egin da.

Basque Culinary Center - Gastronomía Zientzien Fakultatea | Basque Culinary Centerrek Gastronomía eta Sukaldaritzako Arteen Graduaren hezkuntza-eredua birdiseinatu jarri du martxan 2020/2021 ikasturtera begira. Etorkizuneko lider gastronomikoen gaitasunak indartze aldera irakaskuntzaren pertsonalizazioa, prestakuntza praktikoa, diziplinartekotasuna edo gaitasun pertsonalengarapenak pisu handiagoa hartuko du birdiseinu honen ondorioz. Graduaren egokitzapena Basque Culinary Centerreko irakasle eta ikertzaile klaustroak hainbat hilabetetan zehar landutakoaren emaitza da, alderdi erabat metodologikoez harago doana.

Ikasturte honetatik aurrera, Gastronomía eta Sukaldaritzako Arteen Gradua are gehiago sakonduko du gastronomiako profesionalen gaitasun profesionalan eta ezaugarri pertsonaletan, balio gehigarri handiko ikaskuntza-esperientzia sortuz.

Hasteko, benetako praktikan oinarritutako ikaskuntza indartu egin da, dimentsio integral eta globalago batekin. Bestetik, diziplinartekotasuna sustatu da, horretarako ikaskuntza esanguratsuagoa izan dadin sortutako eduki berriak erabiliz. Horrez gain, ikasle talde txikiagoetan lan eginez ikaskuntzaren pertsonalizazioa areagotu egin da, ikasleek

horien artean aukeratu ahal izateko. Bukatzeko, egokitzapen berri hauei esker edozein profesional etorkizunerako behar dituen gaitasun profesionalen, balioen eta ezaugarri pertsonalengarapenean sakonduko du. Praktikei dagokionez, aldiz, orain arte bezala, hauek maila guztietan sustatuko dira.

Aurrerapauso garrantzitsu bat

Basque Culinary Centerreko zuzendari den Joxe Mari Aizegak adierazi duenez birmoldaketa honek aurrerapauso garrantzitsu bat suposatu du: "Pandemiaren garai honetan, Fakultateak hezkuntza-jarduerari % 100 online eusteko erronkari erantzun dio, ikasleek ikasturtea gal ez zezaten, eta etorkizunean ere jarri dugu ardatza, eta pentsatu dugu nolako izan behar duen gure hezkuntza-ereduak etorkizuneko gastronomiaren profesionalak prestatzeko". Gainera, zentroko zuzendariak plan hau aurrera ateratzeko bertako langileek egindako ahalegina goraiatu du: "Hilabete hauetan zehar, ikastegiko irakasle eta profesional askok lanean jarraitu dute hainbat arlotan, hezkuntza-eredu aurreratu eta praktikoa diseinatzeko; eta, horretarako, Basque Culinary Centerren azken 10 urteetako esperientzia hartu da oinarri".

Nagore Ipiña izendatu dute dekanoa berria Humanitate eta Hezkuntza Zientzien Fakultatean

Nagore Ipiña dekanoa.

Humanitate eta Hezkuntza Zientzien Fakultatea | Fakultateko Kontseilu Errektoreak Nagore Ipiña izendatu du Fakultateko dekanoa berria. Nagore Ipiña digitalizazioan aditua eta hezkuntzan doktorea eta, besteak beste, KoLaborategiko zuzendaria eta Fakultateko Ikerketa eta Transferentzia arloko zuzendaria izan da. Hamaika urte daramatza lanean fakultatean.

Nagore Ipiña Larrañaga (Arrasate, 1983) Ikusentzunezko Komunikazioan lizentziaduna da eta Hezkuntzan doktorea, bere doktore tesian teknologia berriak eta atzerriko hizkuntzaren garapena landu zituelarik. Ondoren, ikerketaren arloan ibilbide luzea egin du Ipiñak. Batez ere, eleaniztasuna, edukien eta hizkuntzen ikaskuntza integratua eta digitalizazioaren eragina hezkuntzan izan dira bere ikergaiak.

Dekano izendatu aurretik, Nagore Ipiñak hainbat ardura izan ditu Humanitate eta Hezkuntza Zientzien Fakultatean: besteak beste online graduen koordinazioa, KoLaborategiko zuzendaritza (Gizarte Digitalerako Hezkuntza eta Komunikazioarako laborategia), eta, urtebetetik hona, Fakultateko Ikerketa eta Transferentzia arloko zuzendaritza. Era berean, azpimarratu behar da dekanoa berriak lau hizkuntza ezagutzen dituela: euskara, ingeleza, espainola eta frantsesa.

Ipiñak azken sei urteotan dekanoa izan den Begoña Pedrosa ordezkatu du. Egun, Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza saiburuordea da Pedrosa.

Rankings universitarios

Mejorar para ser competitivos

LOS RANKINGS UNIVERSITARIOS SE ESTÁN ERIGIENDO DESDE LA ÚLTIMA DÉCADA EN HERRAMIENTAS CALIFICADORAS DE UNIVERSIDADES. EN ESTE CONTEXTO, MONDRAGON UNIBERTSITATEA HA LOGRADO POSICIONARSE DESTACADAMENTE EN AQUELLOS QUE CONCUERDAN CON SUS RETOS ESTRATÉGICOS. DICHO RANKINGS DIVERGEN DESDE AQUELLOS QUE RECOGEN LOS INDICADORES MÁS GLOBALES HASTA LOS MÁS ESPECIALIZADOS, SIENDO ESTOS LOS QUE SE ALINEAN CON LA ESTRATEGIA DE MONDRAGON UNIBERTSITATEA.

Desde que en el año 2003 la universidad de Shangai crease el primer ranking de valoración de universidades del mundo, la tendencia a elaborar este tipo de listados ha ido en aumento. ¿Cuál es la mejor universidad del mundo? ¿Cuál la que más premios nobel aglutina?

Al primer ranking de Shangai le siguieron un año después los rankings THE y QS, siguiendo la metodología generalista del primero de ellos. Basándose en una serie de variables muy relacionadas entre sí, los resultados publicados por éstos eran muy similares, aglutinando en sus primeras posiciones a grandes universidades del mundo.

Con el paso del tiempo, dichos rankings recibieron numerosas críticas, ya que no eran muchas las universidades a nivel mundial que podían acceder a ellos. Universidades

de la tipología de Mondragon Unibertsitatea, ya sea por tamaño o ubicación entre otras variables, no podían aspirar a ser consideradas en dichas valoraciones. En respuesta a ello, durante la última década han surgido otro tipo de rankings, contruidos sobre indicadores más específicos que valoran distintos ámbitos de las universidades, en los que Mondragon Unibertsitatea ha conseguido hacerse con su espacio propio.

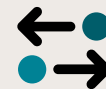
La presencia en los distintos tipos de rankings se ha convertido en una obligación para entidades universitarias con aspiraciones internacionales u objetivos de atracción de talento. Además, distintos colectivos de interés utilizan los rankings para realizar comparaciones entre universidades (alumnado potencial, empresas empleadoras, organismos oficiales, etc.).

Un foco multidisciplinar

La propia identidad de Mondragon Unibertsitatea hace que los rankings globales sean una quimera para la institución, ya que por tamaño y área de influencia no se puede comparar con universidades del tamaño o prestigio de Harvard, Cambridge o Stanford. Por ello, la aparición durante la última década de rankings multidisciplinares ha abierto un nuevo escenario en el que Mondragon Unibertsitatea puede competir con entidades de concepción similar. Entre ellos podemos encontrar el ranking elaborado por U-Multirank, un ranking de enfoque multidimensional impulsado por el usuario para la clasificación internacional de instituciones de educación superior. U-Multirank es implementado por iniciativa de la Comisión Europea y en su edición de 2020 han sido evaluadas más de 1.800 entidades de 92 países. Y compara el desempeño de las instituciones de educación superior midiendo diversos parámetros relativos a cinco dimensiones: investigación, docencia (enseñanza y aprendizaje), transferencia de conocimiento, internacionalización y vinculación con el entorno regional. En este ranking Mondragon Unibertsitatea se encuentra calificada en el TOP5 de universidades españolas. Además, aparece en tercera posición entre las universidades del Estado en el ámbito de la transferencia de conocimiento y la 69 en Europa (en una muestra de 79 universidades a nivel estatal y 747 europeas).

La presencia en los distintos tipos de rankings se ha convertido en una obligación para entidades universitarias con aspiraciones internacionales.

TRANSFERENCIAS
u-multirank califica nuestra universidad como la tercera del Estado en esta materia.

GRADO ADE, el Ranking CyD lo valora como la primera en generación de empleo para sus egresados y egresadas.

INGENIERÍA
u-ranking resalta que las carreras de ingeniería ofrecen los mejores datos de empleabilidad del estado.

FUNDACIÓN COMPROMISO Y TRANSPARENCIA sitúa a Mondragon Unibertsitatea en el puesto 11.

LA TASA DE EMPLEO de graduadas y graduados de Mondragon Unibertsitatea asciende al 87% según Lanbide.

Referentes a nivel estatal

El sistema universitario español también está siendo analizado desde la perspectiva de los rankings, siendo los ranking CyD y U-Ranking dos de los más destacados. El Ranking CYD es una herramienta innovadora basada en un sistema de indicadores, transparentes y fiables, que permiten medir la calidad del sistema universitario español, comparando el rendimiento de cada universidad en diversas áreas de actividad. En su última edición, recientemente publicada, el Ranking CYD califica a Mondragon Unibertsitatea como la primera universidad del Estado en spin-offs

El ranking elaborado por U-Multirank, es implementado por iniciativa de la Comisión Europea y en su edición de 2020 han sido evaluadas más de 1800 entidades de 92 países.

creadas, y la segunda a nivel de España en movilidad de estudiantes, captación de fondos privados y publicaciones

con empresas. Además, hace especial hincapié en uno de los ejes estratégicos de la universidad como lo es la investigación, calificándola en cuarta posición a nivel de España en impacto de publicaciones, y la 6ª universidad a nivel de España en publicaciones con empresas de la región.

A nivel general, el ranking CyD califica a Mondragon Unibertsitatea como la 11ª universidad de España a nivel general. En cuanto a la tasa de graduación de grado asciende al cuarto lugar entre las universidades del Estado, igual que en lo referente a las prácticas en el extranjero.

Además, el Ranking CyD hace una observación específica del

Grado en Administración y Dirección de Empresas de Mondragon Unibertsitatea, como la primera en generación de empleo para sus egresados y egresadas.

El U-RANKING de universidades españolas es otro de los rankings referentes en el Estado español. El proyecto U-RANKING es una iniciativa de la Fundación BBVA y el IVIE (Instituto Valenciano de Investigaciones Económicas) que incluye el análisis de 48 universidades públicas y 22 universidades privadas de España, cubriendo el 97% del Sistema Universitario Español en términos de número de estudiantes de grado y examinados más de 3.300 grados y

El ranking CyD califica a Mondragon Unibertsitatea como la 11ª universidad de España a nivel general.

dobles grados. Según el último informe de U-RANKING, publicado en 2020, Mondragon Unibertsitatea está entre las ocho universidades españolas que encabezan la clasificación de docencia. En este caso, se resalta la fortaleza de Mondragon Unibertsitatea en las carreras de Ingeniería, arrojando uno de los mejores datos de empleabilidad del estado.

Además de este tipo de rankings, también son cada vez más numerosos los análisis que miden otro tipo de variables, como son la transparencia informativa de las universidades. Ejemplo de ello es el “Ranking de transparencia de las Universidades” publicado anualmente por la Fundación Compromiso y Transparencia. En este ranking se analiza el grado en que las universidades hacen pública, en su portal de transparencia de la web, información relativa a 10 áreas consideradas especialmente relevantes en materia de transparencia de las Universidades, como son el Plan Estratégico, Personal, Políticas y Gobierno, Consejo Social, Entidades dependientes, Oferta y Demanda académica, Personal docente e investigador, Estudiantes, Información económica y Resultados. Durante los últimos años Mondragon Unibertsitatea ha experimentado una evolución positiva en dicho ranking, encontrándose actualmente en la 11ª posición entre las universidades privadas del estado.

De la universidad al puesto de trabajo

La universidad es, en muchos casos, la etapa previa de transición del sistema educativo al mundo profesional. El alumnado universitario aspira a adquirir el mayor conocimiento posible en esta etapa, para poder acceder a un buen empleo o lanzar su propia aventura empresarial.

¿Pero esto se corresponde con la realidad? Es posible desgranarlo en las investigaciones que cada año se realizan sobre los titulados y tituladas de Mondragon Unibertsitatea.

Son ya 16 los años durante los cuales Mondragon Unibertsitatea colabora con Lanbide-Servicio Vasco de Empleo, para analizar la situación laboral de su alumnado tres años después de la finalización de sus estudios. La investigación analiza, entre otros, aspectos tales como tasas de empleo, empleo encajado, tiempo de búsqueda de un empleo o tipo de empresa en la cual se encuentran desempeñando su labor profesional.

Durante los últimos 16 años, los informes realizados por Lanbide en relación a Mondragon Unibertsitatea arrojan, en casi la totalidad de las

variables analizadas, unos resultados muy satisfactorios, a pesar de que durante períodos de crisis económica éstos han experimentado fluctuaciones puntuales. Así, en su último informe de 2020, relativo a la situación laboral de la promoción de 2016, la tasa de paro se ubica en el 9%, 11% en el caso de los hombres y 8% en el de las mujeres mientras que en el caso de los titulados y tituladas en máster, el paro disminuye al 5,6% -6,1% entre los hombres y 5% entre las mujeres-. Además, el 88% del empleo de los y las tituladas de grado es acorde al nivel de formación adquirido y su satisfacción con el empleo es como media del 7,4. En el caso de las y los titulados de máster, la tasa de empleo encajado asciende al 97%.

Por otro lado, Mondragon

Unibertsitatea, y de manera paralela, realiza anualmente un estudio exhaustivo para conocer de cerca la situación laboral de las promociones recién egresadas, analizando su situación a los 6 meses de haber finalizado sus estudios universitarios. Así, los datos del último informe señalan que la tasa de empleo es del 87% entre quienes finalizaron sus estudios universitarios de grado en 2018-19, mientras que en el caso de los titulados y tituladas de máster esta cifra asciende al 91%. Además, en este último colectivo, el 23% indica estar trabajando en la misma empresa donde ha realizado las prácticas o proyecto fin de estudios, lo que pone de manifiesto el importante papel que juega la universidad en el proceso de búsqueda y obtención de un empleo.

UNIVERSITY RANKINGS, IMPROVE TO BE COMPETITIVE

MONDRAGON UNIVERSITY PERFORMS WELL IN MORE SPECIALIZED RANKINGS REFLECTING ITS STRATEGIC PRIORITIES

University rankings have been key tools since 2003. The general approach of early rankings produced similar results - major world universities in top positions. Criticisms for being closed to many world universities, due to their size, location, led to rankings with more specific indicators in different areas. A place in these rankings is vital for universities to internationalise or attract talent. Students, companies, official bodies all use them to compare universities.

Multidisciplinary focus

Due to its size and area of influence, Mondragon University cannot be compared with Harvard or Cambridge. Recent more multidisciplinary tables compare Mondragon University with similar universities e.g. the European Commission's U-Multirank rates over 1800 entities in 92 countries in 2020 in 5 areas: research, teaching and learning, knowledge transfer, internationalisation, links to regional environment. Mondragon University was in the TOP 5 Spanish universities overall and 3rd out of 79 in Spain and 69th out of 747 in Europe in knowledge transfer.

State benchmarks

CyD and U-Ranking are two leading Spanish university rankings. CyD rates Mondragon University 1st in Spain in spin-offs and 2nd in student mobility, private fundraising and publications with companies. In research, Mondragon University is 4th in publication impact and 6th in publications with regional companies.

CyD rates Mondragon University 11th in Spain overall, 4th in graduation rate and internships abroad. Its Business Administration and Management Degree is 1st for graduate employment.

U-RANKING, another Spanish ranking, is a BBVA Foundation and IVIE (Valencian Institute of Economic Research) initiative analysing 48 public and 22 private universities (97% of Spanish undergraduates; over 3,300 single / joint degrees. In 2020 U-RANKING put Mondragon University in the top 8 in teaching, due to its strength in engineering courses, with one of Spain's best employability rates.

Rankings also analyse areas such as information transparency - Fundación Compromiso y Transparencia's "Universities Transparency Ranking" rates the publication, on web transparency portals, of 10 key transparency items: Strategic Plan, Staff, Policies/Governance, Social Council, Dependent entities, Academic supply and demand, Teaching and research staff, Students, Economic information and Results.

This ranking rates Mondragon University positively - currently the 11th private university in Spain.

Employment

University is the stepping stone to work where students learn as much as possible to improve their employment prospects.

Mondragon University works annually with Lanbide-Basque Employment Service analysing student

Rankings universitarios y experiencia del estudiante

Iñaki Fernandez. Investigador y docente en Enpresagintza Fakultatea de Mondragon Unibertsitatea.

En los últimos años, las críticas a los diferentes rankings universitarios han ido creciendo al mismo ritmo que su influencia en la imagen percibida de las universidades y en las decisiones de compra. Uno de los motivos de su popularidad, y a la vez fuente de una de sus mayores críticas, es su simpleza. Reducir a una cifra objetiva el desempeño de una institución educativa es inviable a todas luces, pues la elección de los indicadores y su peso específico reflejan las prioridades y juicios de valor detrás de la organización que diseña la metodología del ranking.

Pese a ello, sería ingenuo pensar que estos rankings puedan desaparecer a corto plazo, siendo además útiles como un elemento más para asegurar la calidad, poder realizar comparaciones con otras universidades, ofrecer información a nivel corporativo del impacto de la universidad en su territorio...

Sin embargo, hay dos conceptos que suelen quedarse fuera de estos rankings que podrían contribuir a dar una imagen más real del desempeño de la universidad y su aportación a la comunidad. No sólo desde la calidad de la educación y la capacidad de investigación y transferencia, sino desde una perspectiva más amplia que incluye a otros actores y que lleve a poner el foco en la experiencia.

En primer lugar, podemos identificar el impacto social: cómo demostrar el valor aportado a la sociedad, incluyendo el retorno de la inversión realizado por instituciones públicas. En el informe "Advancing University Engagement", desarrollado por un consorcio formado por la Universidad de Melbourne, el King's College de Londres y la Universidad de Chicago, se especifican 8 indicadores que miden la creación de valor

conjunto para su comunidad y la sociedad. Esta reflexión puede ser especialmente interesante para Mondragon Unibertsitatea, de cara a reforzar la vocación social de la universidad y su compromiso de transformación social.

En segundo lugar, nos enfrentamos a la poca atención que se le da a la experiencia de las y los estudiantes y al análisis del modelo de relación. En un contexto donde nos vemos continuamente influenciados por las opiniones de otras personas gracias a las facilidades que ofrecen las redes sociales, es sorprendente que no se manejen indicadores claves de esta experiencia más allá del nivel de recomendación a través del Net Promoter Score (NPS). ¿Hasta qué punto podemos afirmar que una universidad se encuentra entre las mejores del Estado si no conocemos la experiencia de sus estudiantes? Además, si lo que no se mide no se puede gestionar, ¿cómo podemos asegurar que las innovaciones educativas que se están poniendo en marcha tienen un impacto positivo en la experiencia y en el propio desempeño del alumnado? En U-Multirank (ranking elaborado por la Comisión Europea) se analizan aspectos de la satisfacción del estudiante a través de la dimensión de la enseñanza y aprendizaje, pero nos seguimos encontrando el problema de estandarizar aspectos cualitativos, reduciendo su complejidad y la información aportada.

En Mondragon Unibertsitatea llevamos varios años trabajando en identificar cuáles son los elementos que más valoran los y las estudiantes, y la correlación entre dichos elementos y la valoración global de la experiencia. Si ponemos el foco en los aspectos cualitativos, observamos dos factores principales a monitorizar y gestionar

para garantizar experiencias de aprendizaje diferenciales:

-Experiencia dual: En gran parte de los rankings aparecen datos relacionados con la empleabilidad de los/as egresados/as y su posición en la empresa, pero no se abordan los problemas más habituales en las primeras experiencias laborales: percepción sobre la gestión de personas de la organización, mentorización por parte de personas expertas, impacto de la experiencia en el aprendizaje, nivel de autonomía y capacidad de decisión.

-Desarrollo de habilidades blandas: En un momento de cambios acelerados donde cada vez es más complicado planificar, los contenidos teóricos y metodologías que se trabajan durante la experiencia universitaria pueden quedar obsoletos a medio plazo. Por tanto, el desarrollo de estas habilidades es clave para que el/la estudiante sienta que el grado ha aportado algo más que contenidos para su empleabilidad. En este caso, subyace un nuevo problema: cómo medir (y justificar frente a terceros) los progresos en el desarrollo de este tipo de habilidades, y en consecuencia, cómo hacer consciente al alumnado del cambio experimentado durante la experiencia universitaria.

De cara al futuro, y gracias a las oportunidades que ofrece la digitalización y el campo de Learning Analytics, tengo la convicción de que desde el ámbito educativo seguiremos mejorando la medición y gestión de la experiencia de aprendizaje, adaptando el modelo de relación a las necesidades de estudiantes, empresas y otros grupos de interés. Un reto estimulante e imprescindible para aportar valor y seguir promoviendo la transformación y desarrollo de personas y organizaciones.

“Rankingetan ondo kokaturik agertzeak egunero egiten dugun lana islatzen du”

IDOIA PEÑACOB
Mondragon Unibertsitateko idazkari nagusia

UNIBERTSITATEEK EGUNERO EGITEN DUTEN LANA AZTERGAI JARTZEN DA RANKING EZBERDINAK PUBLIKATZEN DIREN BAKOITZEAN. SAILKAPEN HAUEK GEROZ ETA OHIKOAGOAK DIRA MUNDU AKADEMIKOAN, ETA MONDRAGON UNIBERTSITATEAK TOKI ON BAT ESKURATZEA GARRANTZITSUTZAT JOTZEN DU.

Mondragon Unibertsitateak ranking ezberdinetan parte hartu izan du azken urteotan, baina zein da hauetan parte hartzearen helburua? Kanpo balorazio hauek eskaintzen dituzten aukerei buruz aritu gara Idoia Peñacoba, Mondragon Unibertsitateko idazkari nagusiarekin.

¿Azkenaldian unibertsitateak ranking bitartez baloratzeko korrontea nabarmena da. Noiztik dator joera hau? 2003an Shanghai Jiao Tong Uni-

“

Atzerrian rankingek berebiziko garrantzia dute, eta nazioartekotza helburu estrategiko dugularik ezin ditugu alde batera utzi”

bertsitateak Shangaiko ranking gisa ezagutzen dugun unibertsitate ezberdinak baloratzeko ranking bat argitaratu zuen, eta hurrengo urtean THE eta QS rankingak sortu ziren. Lehenengo sorturiko ranking hauek oso orokorrak dira, unibertsitateen arteko konparazioak modu errazean egiteko bideratuak. Horretarako baloratzen dituzten aldagaiak gehienbat unibertsitatearen tamaina edo ospearekin lotuak daude, unibertsitateak dituen Nobel saridunak edota aldizkari espezializatu eta egindako goi mailako argitalpen zientifiko kopurua, kasu. Hauetako lehen postuetan agertzen direnak ia beti berdintsuak dira (Harvard, Cambridge, Stanford...), eta Mondragon Unibertsitatea moduko unibertsitate txikiek ez daukagu bertan parte hartzeko aukerarik ere.

Bestalde, azken hamarkadan rankingekiko interesak gora egin du, eta beste mota batzuetakoak agertu dira, diziplina anitzeko ikuspegia dutenak eta sailkapen espezializatuago bat argitaratzen dutenak. Mota hauetako rankingek, unibertsitateen arteko konparaketa absolutuetatik aldentuz, dimentsio edo arlo ezberdinen arabera egiten dituzte sailkapenak. Adibidez, hauen arabera unibertsitate bat beste bat baino hobea izan daiteke ikerketa arloan, baina agian ikasle mugikortasunean kalifikazio baxuago bat jaso. Metodologia hau erabiltzen dutenen artean U-Multirank eta CyD dira esanguratsuenetarikoa.

Azken finean, hauek dute munduko unibertsitate onena bilatzen, baiziketa norberak bilatzen duenaren arabera aldagai bakoitzeko sailkapen bat plazaratzen dute.

Baina, zertarako erabiltzen dira rankingak edota nork bilatzen du informazioa bertan? Orohar, unibertsitateen arteko konparaketak egiteko erabiltzen dituzte kolektibo ezberdinek. Batetik, ikasketak egiteko unibertsitate bat aukeratu behar duten ikasle edo hauen familientzat interesgarria izan daiteke ranking espezializatuak eskaintzen duten informazioa, interesatzen zaien ezaugarri edota dimentsioen arteko konparaketak egiteko aukera eskaintzen dutelako.

Egia da agian hemen ez dagoela rankingak aztertzeke ohiturarik. Atzerrian aldiz, ikusten ari gara ikasketak egiteko bekak ematen dituzten administrazio eta erakunde ezberdinek gero eta gehiago erabiltzen dituztela hauek, adibidez mugikortasun programak burutzeko unibertsitateak identifikatzerako orduan.

Horrez gain, zenbait gobernu hasi dira baliabideen banaketa egiterakoan ranking ezberdinen informazioa aztertzen, eta unibertsitateen kalitatea ebaluatzen duten agentzientzat ere informazio osagarria eskaini dezakete, beti ere adierazle homogeneizatuak neurtzen dituztelako. Hauek adibide batzuk ditugu, baina beste zenbait ere aurki ditzakegu; talentu bila dauden enpresak, etorkizuneko ikasleak...

Hainbat kasutan rankingak gizartearentzat lagungarriak izan daitezke-

la ikusi dugu, baina konparazioak askotan arriskutsuak ere izan daitezkeela uste al duzu? Bai, hala da. Ranking orokorreki buruz gabiltzanean oso konplexua den errealitatea zenbaki bakar baten sinplifikatzeak arrisku handia du, baita ere subjektiboak izan daitezkeen adierazleei zenbaki bat jartzea. Askotan, tamaina edo kantitatea soilik kontuan hartzen dugu kalitatea neurtu beharrean, eta horrek ere emaitzak indargabetu ditzake.

Neurri handi baten, mota horretako arriskuak eta kritikak ekiditeko sortu dira azken urteotan lehen aipatu ditudan ranking espezializatu hauek.

Eta mota hauetako rankingek nola funtzionatzen dute? Nondik eskuratzen dituzte datuak? Ranking bakoitzak bere metodologia eta prozesu propioa ditu. Batzuek informazio gehiena kanpo iturrietatik beregantzen dute (publikoak diren datu baseak...), eta beste batzuk unibertsitateek beraiek emandako informazioan oinarritzen dira.

“

Interesatzen zaizkigun rankingetan ondo baloratuak agertzen gara, eta horrek lanean jarraitzeko indarra ematen digu”

Mondragon Unibertsitateari dagokionez, zergatik da garrantzitsua ranking hauetan agertzea? Rankingak unibertsitate munduan gero eta presenteago dauden errealitateak direlarik, guk ezin dugu ez-ikusiarrena egin. Lehen aipatu dudana bezala, atzerrian ranking hauek bere pisua dute, eta Mondragon Unibertsitatearen erronka estrategiko bat nazioartekotza bultzatzea dela jakinik, hauetan toki on bat lortzea garrantzitsua da guretzat. Gainera, erakundetik kanpo dagoen norbaitek modu objektiboan egiten dituen balorazioak sinesgarritasun handiagoa ematen dio gure mezuari.

Zein rankinetan parte hartzen du unibertsitateak? Nazioarteko U-Multirank eta Estatu mailako CyD rankinetan aktiboki parte hartzen dugu

urtero, 2013-2014 ikasturtean sortu zirenetik.

Era berean, BBVA eta IVIEk urtero ateratzen duten U-rankinean edota 'Compromiso y Transparencia' fundazioak unibertsitateen gardentasunaren inguruan urtero argitaratzen duen rankinean ere parte hartzen dugu.

Eta nolakoak dira emaitzak? Oraindik esparru batzuetan hobetzeko hainbat adierazle ditugun arren, orohar azken urteotan emaitzak oso onak direla esatera ausartuko nintzateke.

U-multirank 2020ko edizioan egindako sailkapenean, adibidez, Mondragon Unibertsitatea bosgarren postuan dago Espainiako Estatu mailan unibertsitateen artean. Bertan ezagutzaren transferentzian dugun egitekoa nabarmentzen da, Estatu mailan hirugarren sailkatzen gaituztelarik.

Horrez gain, **CyD rankinean** gure inguruaren garapenean egindako ekarpenak 11. toki eskuratu du Estatu mailan, ikasle ohien enplegagarritasuna nabarmenduz.

U-rankingaren 2020ko edizioan, aldiz, irakaskuntza dimentsioan Estatu mailan aurreneko zortzi unibertsitateen artean kokatu gaituzte.

Oro har, esango nuke harro egoteko moduko emaitzak direla, eta lanean gogor jarraitzeko indarra ematen digu.

Inteligencia artificial para activar el cuerpo

JON VITAL Y CARLOS RODRÍGUEZ-SIERRA HAN DESARROLLADO TRAK PHYSIO, UNA PLATAFORMA DE REHABILITACIÓN Y SEGUIMIENTO DEL PACIENTE MEDIANTE INTELIGENCIA ARTIFICIAL QUE ASEGURA LA CORRECTA EJECUCIÓN DE LA ACTIVIDAD FÍSICA. EL SOFTWARE DESARROLLADO POR LOS ESTUDIANTES DE LEINN DE LA FACULTAD DE IRUN GUÍA A LA PERSONA USUARIA MIENTRAS SE EJERCITA Y CONTROLA SU PRÁCTICA.

Vital y Rodríguez-Sierra revolucionan la fisioterapia.

Enpresagintza Fakultatea | Una lesión de su padre en el hombro y la imposibilidad de rehabilitarse durante el confinamiento motivó a Jon Vital a buscar una solución al respecto. Junto con Carlos Rodríguez-Sierra fueron madurando una idea que hoy en día se ha convertido en realidad. Los estudiantes de LEINN

en la Facultad de Irun han lanzado al mercado TraK Physio, un software que guía a la persona usuaria mientras se ejercita y controla su práctica. Para la realización de la idea original contaron con el programador David Soler y el fisioterapeuta Fernando Urtasun, y siguiendo la metodología lean startup se centraron en crear un producto mínimo viable para llegar al mercado lo antes posible.

Un servicio para profesionales

TraK Physio ha nacido para ser un apoyo al sector fisioterapéutico, aunque no descartan adentrarse más adelante en el sector sanitario, cuando se hayan afianzado.

Inicialmente, dirigirán su servicio a fisioterapeutas, si bien abordarán el sector sanitario, público y privado, cuando su propuesta esté más avanzada. En ese camino quieren generar alianzas para las validaciones clínicas, y afirman que ya cuentan con oportunidades para entrar en varios hospitales. Para afianzar su posición en el sector, han participado en encuentros como el congreso Health 2.0 Basque celebrado en septiembre.

Para comercializar su proyecto, Jon y Carlos han diseñado tres planes cuyo precio varía dependiendo de las funcionalidades disponibles y el número de usuarios activos, y lo estiman entre 30 y 60 euros mensuales. El lanzamiento del mismo comenzará en el Estado español, y a futuro existe la idea de expandirse por países como Alemania, Finlandia o Estados Unidos.

El poder de la cooperación entre la ingeniería y la medicina

LOS SECTORES MÉDICO E INGENIERO SE ALÍAN PARA MEJORAR LA VISUALIZACIÓN DE LAS CÉLULAS DAÑADAS POR EL CÁNCER DE MAMA AUMENTANDO LA PRECISIÓN DE LA DETECCIÓN Y REDUCIENDO LAS INTERVENCIONES EN LA PACIENTE.

La solución patentada interviene en el proceso de detección de cáncer.

Escuela Politécnica Superior | El grupo de investigación de Procesos Avanzados de Conformado de Materiales de Mondragon Unibertsitatea ha colaborado con la Unidad de Medicina Nuclear de Fundación Rioja Salud para crear una solución que mejore la precisión en el proceso de detección del cáncer de mama. El profesor-investigador en ingeniería Xabier Chamorro ha desarrollado, en colaboración de los médicos especialistas Cañete y Boulevard, un método que mejora la localización del ganglio centinela, el nódulo que propicia el desarrollo del cáncer de mama. De esta manera, con la solución que han planteado y patentado, se consigue reducir la radiación dispersa en un 80%, aumentando la línea de la precisión a la hora de acometer la extirpación de las células cancerígenas.

De la medicina a la ingeniería

La Escuela Politécnica Superior ha puesto a disposición de los médicos su tecnología y conocimiento para dar forma a la idea: utilizar escudos semiesféricos de plomo para absorber la radiación en la exploración de la paciente. En el proceso, se realizaron unos primeros prototipos en impresión 3D. Y una vez dieron con la geometría correcta, Chamorro fabricó las soluciones finales mediante la técnica de la fundición, ámbito en el que es especialista. El resultado ha concluido en una patente de la que Mondragon Unibertsitatea posee el 20% y que en el futuro podrá ser explotada por el sector sanitario.

RAID 2020 nazioarteko kongresua antolatu du Goi Eskola Politeknikoak

Goi Eskola Politeknikoa | Goi Eskola Politeknikoak zibersegurtasunaren sektorean mundu mailan erreferentzia den RAID 2020 kongresua –Research Attacks Intrusions Defenses International Symposium– antolatu du, sektoreko 100 nazioarteko aditu baino gehiago elkartuz. Bertan, eraso informatiko, detekzio metodo eta babes teknikei buruz eztabaidatu eta gai horien gainean egindako ikerketen emaitzak azaldu dituzte.

Zibersegurtasunean sakontzen

Mondragon Unibertsitateko Datuen Análisi eta Zibersegurtasuneko ikerketa taldeak urteak daramatza Europako ikerketa proiektu garrantzitsuetan parte hartzen, eta talde hau izan da ekitaldiaren antolaketaren ardura hartu duena. Zibersegurtasunaren jakintzan sakontzeko joeraren testuinguruan kokatu da ekitaldia, izan ere, azken aldian gai honi buruz Euskadi mailan zenbait ekimen garrantzitsu bultzatzen ari dira. Besteak beste, SPRI Taldeak Basque CyberSecurity Center izeneko erakundea sortu du, eta Gipuzkoako Foru Aldundiak ZIUR Industria Zibersegurtasun Zentroa.

RAID kongresua osotasunean birtualki izan da.

Gazteen hizkuntza errealitate aztertzeko, Soziolinguistika Klusterrak jardunaldia egin du Eskoriatzako campusean

HIZLARIK ESKORIATZAKO CAMPUSETEIK EGIN ZUTEN BERBA ETA EMISIOA STREAMING BIDEZ ESKAINI ZEN. 115 LAGUNEK JARRAITU ZUTEN ORDAINPEKO EMISIOA.

Humanitate eta Hezkuntza Zientzien Fakultatea | Urriaren 28an, Soziolinguistika Klusterrak Eskoriatzako campusa aukeratu zuen urteko jardunaldi nagusia egiteko. Jardunaldiaren 12. edizio horretan, gazteen joera linguistikoak aztertu zituzten unibertsitate desberdinetatik etorritako ikertzaile eta hezkuntza eta aisialdi esparruko eregileek. Mondragon Unibertsitateko Humanitate eta Hezkuntza Zientzien Fakultateak harreman handia du Soziolinguistika Klusterrarekin: erakundearen bazkide da eta Zuzendaritza Batzarodeko kide.

Egun osoko jardunaldian, aurkeztuko zituzten hainbat ikerketa eta esku hartzeren emaitzak eta ondorioak. Jardunaldiak aukera eman zuen ezagutzeko eta lantzeko gazte eta nerabeen esparruan euskararen biziberritzearen ikuspegitik aurrera eramaten ari diren ikerketa, berrikuntza eta garapen proiektuak.

Hiru bloke nagusitan banatuta egon zen jardunaldia. Lehenengo zatian, Soziolinguistika Klusterraren hiru proiektutan oinarritutako hitzaldiak

Jardunaldia streaming bidez eskaini zen.

eskaini ziren. Bigarren blokean, aldiz, hamar ikerketa eta esku-hartze proiekturen aurkezpen laburrak egin ziren. Azkenik, jardunaldia boro-biltzeko, mahai-ingurua egingo zuten. Mondragon Unibertsitateko ikertzaileek bi ponentzia aurkeztu zituzten jardunaldian.

myGADE se pone en marcha con los retos con empresas

Facultad de Empresariales | Este curso las y los myGADERS han empezado a colaborar con empresas resolviendo retos en este “entorno cambiante” que nos está tocando vivir.

Una de estas empresas es Bexen Medical, una empresa con más de 40 años de experiencia en el sector de la salud que trabaja para cubrir las necesidades históricas del sector sanitario y aportar valor al mercado mediante la innovación y el compromiso. Lorena Picabea, Sales and customer success development de Bexen Medical, nos ha lanzado el gran reto de analizar el mercado de las mascarillas e identificar cómo

aportar valor en este sector, en tiempos tan inciertos.

En myGADE se colabora y aprende en compañía de empresas, incluso en época de pandemia. El alumnado está aprendiendo que la COVID19 nos exige pensar de forma diferente, salir de la zona de confort, cambiar hábitos, formas de hacer. Que los mercados y factores sufren cambios, y ante esto las empresas también necesitan transformarse.

¡Qué importante es aprender desde la realidad de empresas abiertas a colaborar con nuestros estudiantes!

Alumnado resuelve reto de Bexen.

Midiendo el perfil de la persona cooperativa

PRESENTADAS DOS PUBLICACIONES ESCRITAS POR INVESTIGADORES E INVESTIGADORAS DE MONDRAGON UNIBERTSITATEA QUE PROPONEN ESCALAS PARA MEDIR EL PERFIL DE LA PERSONA COOPERATIVA EN TRABAJADORES, TRABAJADORAS Y JÓVENES ESTUDIANTES.

En la foto, de izquierda a derecha: Oxel Azkarate Iturbe, José Ramón Vitoria y Ion Lezeta.

Humanitate eta Hezkuntza Zientzien Fakultatea | Investigadores de esta facultad presentaron, el pasado 7 de octubre, dos publicaciones en un acto realizado en el campus de Eskoriatza. Los trabajos, parte del proyecto KOOPHEZI, servirán para medir el perfil cooperativo de dos grupos de personas: jóvenes estudiantes y trabajadores y trabajadoras. En la presentación participaron el coordinador del proyecto José Ramón Vitoria y dos representantes del grupo de investigadores e investigadoras responsable de las publicaciones: Oxel Azkarate-Iturbe (perfil cooperativo de los jóvenes estudiantes) y Ion Lezeta (perfil cooperativo de las y los trabajadores).

Resultados del proyecto de investigación KOOPHEZI

Los y las investigadoras del proyecto consideran que la respuesta a los retos sociales del siglo XXI requiere de una “persona cooperativa” y que es necesario alimentar el contexto de elaboración del perfil de la persona cooperativa en los diferentes ámbitos de la comunidad. En opinión del equipo, los nuevos tiempos necesitan de nuevas soluciones y, en ese

sentido, se necesitan personas capacitadas y preparadas para responder a los retos de la compleja sociedad actual.

Los objetivos principales de la investigación; la construcción de una base de datos de herramientas avanzadas de investigación para la identificación y el desarrollo de la persona cooperativa en instituciones educativas y empresas que respondan a los retos sociales del futuro y; la adaptación de dichas herramientas para la creación y desarrollo de una escala de medición del perfil cooperativo del alumnado y de personas trabajadoras.

Este estudio ha permitido definir la “persona cooperativa” y crear dos herramientas diferentes de medición de dichos perfiles. Los resultados de la investigación se han recogido en dos libros: *KOOPHEZI-i: Pertsona kooperatiboaren profila ikasle gazteetan neurtzeko eskala* y *KOOPHEZI-L: Escala para medir el perfil de persona cooperativa en los trabajadores y las trabajadoras*.

Además de en papel, las dos investigaciones están a disposición de todos y todas las interesadas en la página web de la universidad.

ailene estudioaren sortzaileak.

ai!ene Ederra egin dugu!

Goi Eskola Politeknikoa | Aitor Fernándezek eta Jone Bengoak Industria Diseinuko eta Produktu Garapeneko Ingeniaritza Gradua elkarrekin ikasi zuten Goi Eskola Politeknikoan. Biak eibartarrak izan arren unibertsitatean ezagutu zuten elkar, eta lehen mailan hasi ziren diseinu estudio propio bat sortzeko ideari bueltak ematen.

Urte batzuk geroago ‘ai!ene’ errealitate bat da, kooperatiba bezalako sortutako diseinu estudioa. 2019ko irailean hasi ziren bi ekintzaileak ideia lantzen, Aitorrek bere Diseinu Estrategikoko master amaierako proiektua ideia honetan oinarritzen zuen bitartean. Hasieratik Saiolanen babesa izan zuten eta Gipuzkoako Foru Aldundiaren Ekintzaile Txekintek programako dirulaguntza ere jaso zuten. Garaiako Berrikuntza Poloanigarotako lehen urtea inguruko enpresen azterketa egiten jardun zuten eta enpresak merkatuan izan dezakeen bilakaera definitu zuten. 2020ko irailetik Ermuako Izarra Centren kokatu dute estudioa.

Bertako enpresei begira

‘ai!ene’ estudioak produktu eta zerbitzuen garapen edo berdiseinua eskaintzen die bertako enpresa txikiei, hauen beharrezko asetzeko formula egokiak bilatuz. Helburu hauek arrakastaz gauzatzeko ai!ene-n

metodologia propio bat garatu dute, hiru urratetan banatzen dena. Lehenik eta behin merkatuak eskaintzen dituen aukera berriak aztertzen dituzte, tendentzien azterketa bat eginez merkatuan erraz integratu daitekeen produktu edo zerbitzu bat identifikatzen dute. Behin hau egina, bigarren fasea merkatuak sorturiko aukera berri hau tangibilizatzen datza, ingeniari zehaztutako indarra une honetan, 2D edo 3D prototipoak sortu eta produktu digitala diseinatuz. Bukatzeko, hirugarren fasea arriskuak minimizatzen datza, metodologia propioa aplikatu ondoren merkatuak onartuko dituen produktu edo zerbitzuak ekoizten baitira, bezeroari bermea eskaintze aldera. Aitor eta Jonek nabarmentzen dutenez, diseinu bat arrakastatsua izateko merkatuak hau onartzea eta bermea ematea beharrezkoa da, proiektua monetarizatzea alegia, hori dela eta ai!ene-k ekoiztutako guztia erabilgarri izatea dute helburu nagusizat.

Urte bateko ekintzailetza bide honetan Urkotronik eta Fagor Healthcare enpresak izan ziren ai!ene kooperatibaren lehen bezeroak eta esan daiteke lortutako emaitzekin gustura daudela, bi enpresekin elkarlanean jarraitzen baitute.

Zorte on Jone eta Aitor!

Avanzando hacia la movilidad eléctrica

THE OX RIDERS, UN EQUIPO FORMADO EN EL GRADO LEINN INTERNACIONAL DE MONDRAGON UNIBERTSITATEA, HA ELABORADO UN PROYECTO DE MOVILIDAD ELÉCTRICA QUE PREVÉ ENTREGAR SUS PRIMEROS EJEMPLARES A PARTIR DE 2021.

El equipo The OX Riders está a punto de lanzar su producto.

Facultad de Empresariales | Adrián González (CEO), Valeria Valverde (COO) y Martín Fernández (CMO) componen el equipo promotor en The OX RIDERS, un proyecto que nació durante el grado LEINN que cursaron en Mondragon Unibertsitatea. Allí dieron forma a sus diseños, prototipos y un modelo real en impresión 3D, transformando y electrificando una motocicleta comercial, un proyecto que tras unirse con el equipo de EEVAM pretende salir al mercado con el comienzo del nuevo año. El equipo emprendedor resalta que “el proyecto surgió bajo el paraguas de la Universidad, que nos apoyó en todo momento”.

El proyecto OX Motorcycles se lanza como una apuesta por un producto distinto, con una alta carga tecnológica y envuelto en un estilo nunca visto antes en la movilidad eléctrica. El equipo resalta que una moto eco no tiene por que renunciar a un estilo rompedor y que desafíe las reglas, por lo que aporta una alternativa a la limitada oferta actual de motocicletas eléctricas. Por ello, el equipo de OX Riders resalta el estilo rompedor de las monturas, su alta carga tecnológica y las baterías extraíbles, tratán-

dose de una moto preparada para las ciudades del futuro.

Un proyecto a la vanguardia tecnológica

Las motocicletas de OX incorporan un sistema denominado Smartbox que implementa una serie de tecnologías interconectadas que permiten en todo momento conocer y comunicar el estado del vehículo y su entorno. Por ejemplo sus sensores de proximidad que hacen un mapeo 360° a tiempo real de los alrededores de la motocicleta, avisando mediante vibración del puño del lado correspondiente por el cual se acerca otro vehículo peligrosamente. También cuenta con una tecnología que permite al usuario recibir información del tráfico, tiempo meteorológico, notificaciones a tiempo real y otro tipo de opciones, incorporando a su vez un sistema de aviso a emergencias en caso de caída o accidente.

Con todo ello, en el 2021 saldrá al mercado un producto dirigido a todo tipo de público, desde aquellos que solicitan el modelo retro por componente nostálgico, hasta jóvenes que están buscando una moto eléctrica pero quieren alejarse de la scooter.

Cine entre fogones

LA DÉCIMA EDICIÓN DE “CULINARY CINEMA” PROYECTÓ CUATRO PRODUCCIONES QUE NARRAN HISTORIAS CONECTADAS A LA GASTRONOMÍA Y OFRECIÓ OTRAS TANTAS CENAS OFRECIDAS POR 12 CHEFS DE PRESTIGIO.

Basque Culinary Center - Facultad de Ciencias Gastronómicas | La décima edición de ‘Culinary Zinema’, la sección del Festival de Cine de San Sebastián que une cine y gastronomía, se celebró entre el 21 y el 24 de septiembre. ‘Culinary Cinema 2020’ proyectó cuatro producciones que narran historias estrechamente conectadas a la gastronomía.

‘ARZAK Since 1897’ fue la pieza encargada de abrir el festival, un documental de Asier Altuna sobre el restaurante de Juan Mari Arzak y su hija Elena. Además de éste, los otros tres largometrajes proyectados fueron ‘Camí lliure’ / ‘Free Way’ de Ángel Parra, ‘La receta del equilibrio’ de Óscar Bernàcer y ‘The Truffle Hunters’ de Michael Dweck y Gregory Kershaw.

Cenas para degustar cine

La proyección de cada película estuvo aderezada por una cena temática relacionada con cada film. Así pues, la cena inaugural del día 21, correspondiente al film ‘ARZAK Since 1897’, corrió a cargo de siete reconocidos chefs que se han formado y han trabajado en Arzak (Yolanda León y Juanjo Pérez, Pablo González, Xabier Diez, Bruno Oteiza, Xanty Elías y Fernando Bárceña).

La cena del día 22 fue ofrecida por Ricard Camarena, Premio Nacional de Gastronomía 2018, y la del 23 por Edorta Lamo, Óscar García y Andrea Tumbarello.

De cara a conformar un espacio seguro durante la celebración del festival, todas las cenas fueron diseñadas bajo un estricto protocolo de seguridad e higiene frente a la COVID-19. Por ello, los profesionales que participaron en las cenas llevaron EPIs específicas de protección, hubo dispensadores de gel hidroalcohólico en los diferentes espacios y se habilitaron varios flujos de entrada para las personas asistentes.

Cartel de la décima edición de ‘Culinary Zinema’.

Aldaketen aroan murgildurik

XAXI HOBIAGUE ETA JENOFA PARACHU IPARRALDETIK BILBORA MUGITU DIRA MONDRAGON UNIBERTSITATEAREN HUMANITATE DIGITAL ETA GLOBALAK GRADU BERRIA IKASTERA.

Xaxi Hobiague eta Jenofa Parachu Bilboko hiriaren ikuspegia atzean dutelarik.

Humanitate eta Hezkuntza Zientzien Fakultatea | Herritik hirirako trantsizioak beti urduritasuna sortu ohi du, are gehiago trantsizio hau Iparraldetik Hegoalderakoa bada. Hori da hain zuzen Xaxi Hobiague Barkoxetik (Zuberoa) eta Jenofa Parachu Itsasutik (Lapurdi) egin duten ibilbidea. Honi buruz hitz egin dugu beraiekin.

Zer moduz arizarete bizitzen lekualdatze hau? Jenofa Parachu: Herritik hirira egiten den aldaketa beti da handia, eta are gehiago hau Iparraldeko herri batetik Hegoaldeko hiri batera egiten denean. Hala ere momentuz egokitze hau bikain darماغu.

Xaxi Hobiague: Elkarrekin bizi gara unibertsitateak aurkitzen lagundu

zigu pisu batean, Arangoitik. Etxetik Bilbo guztia ikusten dugu, eta nahiz eta paisaia orain arte ezagutzen genuenetik nahiko desberdin izan ez dugu hiriaren zurrunbiloa guztiz nabaritzen. Arangoiti kanpoaldean dagoen auzo txiki bat da beraz nolabait herri antzeko toki batean gaude.

Eta zerk harritu zaituzte gehien aldaketa honetan?

J.P.: Niri euskararen erabilera urriak harritu nau. Uste nuen hizkuntzak presentzia handiagoa izango zuela. Administrazioan tramiteak egiterako unean euskaraz egin ahal izan dugu, baina komertzioetan adibidez gaztelania gailentzen dela ikusi dugu. Nik gaztelera ulertzen dut eta Xaxik nik baino gehiago hitz egiten du,

baina oztopo bat izan daiteke.

X.H.: Bai, egia esan gaztelania zertxobait menderatzea beharrezkoa da. Besteak beste Graduan izena eman ahal izateko Espainiako Hezkuntza Sistemak eman behar izan dugu, eta laguntza jaso arren oztopo ezberdinak aurkitu ditugu egia esan.

Abentura hau borobiltzeko, Gradu berri bat ikastera mugitu zarete.

X.H.: Hala da bai, Humanitate Digital eta Globalak gradu ko lehen promozioa gara, eta oso motibaturik gaude.

J.P.: Iparraldean unibertsitatean euskaraz Euskal Filologia soilik ikasi daiteke Baionan, eta nik euskaraz ikasten jarraitu nahi nuen, beraz

Hiri berri gradu berri bat

Xaxi eta Jenofa Humanitate Digital eta Globalak gradu berria ikastera mugitu dira Bilbora, Gradu berri honek Giza Zientziak eta Humanitateak beste modu batez esperimentatzeko gonbitea luzatzen dio ikasle- goari, erronketan oinarrituta eta enpresa zein erakundeekin elkarlanean arituz fenomeno sozialetan sakontzea baita honen helburua. Graduaren kontzeptualizazioan nabarmentzekoak dira eragile sozialekin eskuz esku erronketan oinarritutako metodologia aktiboak; Nazioarteko egotaldiak, azken joerak eta adituen bisitak; Praktikak eta proiektuak enpresa eta erakunde digital eta globaletan edota Banakako tutoretzak, autozagutzaz zein ibilbide propioaren diseinua. Gradu berri hau Bilboko Zorrotzaurre uharterako espazio berri eskainiko da 2020/2021 ikasturteko aurrera, Bilboalde guztian erronkak aurrera ateraz hiria ikasge- la bihurtuko duelarik.

Hegoaldean zeuden aukera ezberdinak aztertzen hasi nintzen, eta gradu hau oso interesgarri ikusi nuen, bai eduki zein metodologia aldetik. Etorbizunean Iparralde eta Hegoaldearen arteko harremana sendotzen lan egitea gustatuko litzaidake, eta horretarako gradu hau baliagarri ikusten dut.

Gainera laster AS FABRIK espazio berria ezagutuko duzue.

X.H.: Bai. Ni bertara hurbildu naiz jada eta egia da itxura oso ona hartzen ari dela. Momentuz Zabalguneko plazako gela batean gaude eta urtarrilean mugituko gara bertara. Uharte honen berreraikitzearen eta ondorioz Bilbo bezalako hiri baten eraldaketaren parte izatea oso erakargarria da biontzat.

‘El Vaskito’ tiene ritmo

IÑAKI AZKUE, ANTIGUO ESTUDIANTE DEL BASQUE CULINARY CENTER, CONSIGUE HACERSE UN HUECO EN LA ESCENA DE LA HOSTELERÍA DONOSTIARRA APOSTANDO POR UNA FORMA PROPIA DE HACER GASTRONOMÍA.

Basque Culinary Center - Facultad de Ciencias Gastronómicas | ¿Cómo surge la idea de abrir ‘El Vaskito’? Desde que estaba estudiando en Basque Culinary Center tenía la idea de montar algo propio. Al terminar la carrera empiezo a trabajar en ‘Elkano’ de Getaria y después pasé a regentar un restaurante que mi tío tenía en la estación de Baqueira. Aquello se dio bastante bien y cuando terminó la temporada de invierno me veía preparado para dar el salto, así que volvía Donosti y me lancé a la piscina.

Desde luego, por qué competencia en Donosti seguro que no te falta. Bueno, es cierto que existe una importante oferta gastronómica en la ciudad. Por eso creo que la clave del éxito no reside en competir con el resto, si no en crear tu propio espacio. Nosotros por ejemplo apostamos por un restaurante familiar, cercano, en el que conozcamos a nuestra clientela y ella a nosotros. Queremos que nuestro local tenga alma.

Y para ello la carta es indispensable. ¿Que ofrecéis al público? La carta cambia a diario, está hecha a mano y varía según lo que nos ofrezca

el entorno. Eso sí, el producto es primordial. Trabajamos con el mejor producto ya sea de mar o montaña. Además, contamos con una de las pocas vitrinas de pescado que quedan en la ciudad, tenemos un vivero de mariscos y nuestra carne también está de muestra.

Por otro lado, después del confinamiento hemos abierto el restaurante ‘OiloToki’ en el local de enfrente. Se trata de un concepto de restaurante distinto, más dirigido a la gente joven. Aquí ofrecemos sobre todo pollo para comer en el local o llevar a casa y otro tipo de comidas como bocadillos o hamburguesas.

¿Qué balance harías de lo vivido hasta ahora? Bueno, diría que aún estamos asentándonos. Ya hemos recibido el primer golpe y cometido los primeros errores. Todo sirve para aprender y continuar mejorando, y yo soy una persona muy inquieta a la que le gusta aprender nuevas cosas y seguir mejorando. Por lo tanto hasta ahora la experiencia la califico como muy positiva, y aunque el futuro siempre es incierto, me gustaría seguir aprendiendo de ella.

‘El Vaskito’, un restaurante donde la carta cambia a diario.

Kooperatzen ikasiz

GOI ESKOLA POLITEKNIKOKO IKASLE KONTSEILUAK 2019-2020 IKASTURTEAN AKTIBITATE KULTURA EKINTZETAN ERABILI EZIN IZAN ZUTEN 15.900€KO DIRU-POLTSA MUNDUKIDERI DONATU DIO.

Goi Eskola Politeknikoko Ikasle Kontseiluko kideak.

Goi Eskola Politeknikoa | COVID-19 gaitzak beste hainbat esparrutan bezala eragin zuzena izan du Goi Eskola Politeknikoko Ikasle Kontseiluak 2019/2020 ikasturterako landutako programan, hau bertan behera utziz. Martxotik ikasturte bukaerara bitartean egiteke zeudenak ezin izan ziren antolatu, eta honek ikasturte hasieran prestatutako aurrekontuan soberakina izatea ekarri zuen. Besteak beste, San Pankrazio jaierarako bideratutako 15.900 euroko poltza erabili gabe geratu zen, eta Ikasle Kontseiluak diru honekin zer egin erabaki behar izan zuen.

Konfinamendu garaian hartu behar zen erabakiak aukera ezberdinak jarri zituen mahai gainean, eta hauen artean ikasle batek egindako planteamendua aintzat hartu zen: soberan zegoen dirua ongintzara bideratzea, donazio bat egitea, alegia. Beste proposamen batzuk ere egon ziren, baino koiziente izanik hainbat hilabetetan ezingo zirela pertsona kopuru handientzako ekitaldiak antolatu, deuseztatu egin ziren. Donazioaren proposamenak

aldiz, ikasle ordezkarien babesa izan zuen. Uztaila bukaeran, donazioa Mundukide Kooperazio Kooperatibara bideratzea erabaki zen, hurbiltasun geografikoa eta erakunde txiki baten diru kantitate horrek izan dezakeen inpaktua aintzat harturik.

Proiektu ezberdinei begira

Gaur egun Mundukideek bost proiektu solidario ditu martxan, nagusienak Brasil, Kolonia eta Mozambiquen aurkitzen direlarik, dirulaguntzaren muin nagusia jasoko dutenak alegia. Hala ere, Mundukidetik azpimarratu dutenez, oraindik erabakitzeko dago zertara bideratu ikasleen donazioa, beraz diru kopuru hau 2021eko aurrekontu orokorretan sartuko dute, aurrerago definituz erabilpen konkretua. Horrez gain, ikasleen eta Mundukideren arteko harremanak aurtengo ikasturtean zehar ere jarraituko du, besteak beste proiektu honi buruz unibertsitatean hitzaldi bat ematea aurreikusten baita.

Goi Eskola Politeknikoko Ikasle Kontseiluak kooperazio eredu garbia eman du ekimen honekin. Eskerrik asko eta jarraitu horrela!

Jarduera fisikoak nerabeen errendimendua hobetu dezake

EZOHIKO EGOERA BETEAN, HILABETEETAN ETENDAKO MARTXA BERRESKURATU ETA IKASTURTE KORAPILATSU HONI HASIERA EMAN DIO UNIBERTSITATEAK, ETA PIXKANAKA HASI DIRA GUREAN DIREN IKASLEAK UNIBERTSITATEKO KLASE ETA LAN ERRUTINETARA EGOKITZEN.

Kirol Zerbitzuak ahaleginak egin ditu ezaugarri berezietara egokitzeko.

Kirola | Jarduera fisikoak errendimendu akademikoan duen eragin positiboa aztertu dute ikertzaile askok, eta ebidentziek erakusten dute lotura dagoela ariketa fisikoaren eta errendimendu akademiko eta ikasgelako jokabide hobe baten artean. Izan ere, jarduera fisiko aerobikoak, zelulen osagai eta garuneko molekula batzuen estimulazioa areagotzen du, honek ikasketa prozesuan eragina izan dezakeelarik.

Munduko Osasun Erakundeak (MOE) gomendatzen du 5-17 urte arteko nerabeek bataz beste egunean 60 minutuko intentsitate bizi edo ertaineko jarduera fisikoa egin beharko luketela. Eta, 18 urtetik aurrerakoek, unibertsitateko balizko etapan, astean gutxienez 150 minutuko jarduera fisiko aerobiko moderatua edo intentsitate bizian gutxienez 75 minutuz jardutea gomendatzen da. Jarduera fisikoak dituen ageriko onurez gain, honen praktikak intentsitate moderatuan izanda ere formakuntza aldian dauden horiei abantaila handiak ematen dizkie.

MOEk gidatutako azken ikerketak agerian utzi du gazteen egoera tamalgarría, gazteen %80ak ez baitu gutxienezko jarduera fisikorik egiten. Arazo honen aurrean, sedentarismoa eta jarduera fisiko eza, martxan jarri dira ekimen publiko ugari, beste batzuen artean, Mugiment egitasmoa, euskal gizarte aktiboa lortzea helburu duena eta Mondragon unibertsitateak bat egin duena.

Jarduera fisikoa egunero-egunero egiten duten ikasleek aurre egin diezaiekete etapa honetan jasan dezaketen estresari eta antsietateari; izan ere, askotan, azterketa edo lan karga handiko aldia, tentsio handiko uneak izan ohi dira ikasleentzat. Antsietatea, estresa eta depresioa kontrolatzeak lotura zuzena du kirol errutina bat edukitzearekin. Hori dela eta, Mondragon Unibertsitateko kirol zerbitzutik, COVID19aren aurrean jarduteko protokolo zehatza eta osasun berme guztiak jarraituz, ikasleei unibertsitateko egunerokotasunarekin bateragarria izan dakieken kalitatezko jarduera programa eskaintzen diegu. Unibertsitatean bertan aukera izan dezaten jarduera ezberdinetan trebatu, sozializatu eta deskonektatzeko.

Emprender alegrement

EIDER ETXEBARRIA Y BEATRIZ SANTAMARÍA, COFUNDADORAS DE LA COOPERATIVA BIZIPOZ Y ANTIGUAS ALUMNAS DE LEINN, ESTÁN CONSIDERADAS ENTRE LAS EMPRENDEDORAS JÓVENES CON MÁS FUTURO.

Etxebarria y Santamaría son reconocidas por su labor emprendedora.

Facultad de Empresariales | Eider Etxebarria y Beatriz Santamaría son cofundadoras de la cooperativa Bizipoz, una cooperativa que fomenta el empoderamiento de las personas mayores a través del diseño y desarrollo de programas de envejecimiento activo que responden a la realidad actual. La esperanza de vida del ser humano aumenta y las personas quieren vivir bien y ser parte activa de la sociedad, por lo que el envejecimiento activo es un factor a tener cada vez más en cuenta. Tras empezar con el proyecto mientras cursaban el Grado LEINN en Mondragon Unibertsitatea, lanzaron definitivamente el proyecto al mercado en 2017. A día de hoy, habrán impactado en cerca de 1.000 personas, trabajando a nivel municipal, en colaboración con ayuntamientos u otro tipo de organizaciones.

Aumentado el área de influencia

La labor realizada por la cooperativa Bizipoz ha supuesto un reconocimiento mediático para las dos emprendedoras, ya que en el año 2019 figuraron en el Top 100 de mujeres que lideran España. Según un cálculo realizado por *Emprendedores*, la labor realizada por Eider Etxebarria y Beatriz Santamaría habrá impactado en cerca de 1.000 personas.

Arizmendarrietaren

TXOKOA

Jose Maria Arizmendarrietaren ondarea, filosofia eta baloreak.
Gogoeta liburuxka.

“Jakintza boterea da eta boterea demokratizatzeko alde zuzenetik jakintza sozializatu beharra dago.” (Gogoetak 193)

“Saber es poder y para democratizar el poder hay que socializar previamente el saber.”

(Reflexiones 193)

Ate irekiak

www.mondragon.edu/eu/unibertsitate-graduak/ate-irekiak

BUSINESS DATA ANALYTICS (BILBAO BBF)

2020-11-14 - Aurrez aurrekoa - 11:00etan - Elebiduna
2020-12-19 - Aurrez aurrekoa - 11:00etan - Elebiduna
2021-02-06 - Aurrez aurrekoa - 11:00etan - Elebiduna

EKOTEKNOLOGIA INDUSTRIALETAN INGENIARITZA

2020-11-14 - Online - 11:00etan - Euskaraz
2020-12-16 - Online - 18:00etan - Gazteleraz
2021-02-06 - Aurrez aurrekoa - Orona Ideo - 11:00etan -Gazteleraz

ENPRESEN ADMINISTRAZIOA ETA ZUZENDARITZA:

2020-11-14 - Oñati - Aurrez aurrekoa - 11:00etan - Elebiduna
2020-11-21 - Bidasoa - Aurrez aurrekoa - 11:00etan - Elebiduna
2020-11-21 - Bilbao BBF - Aurrez aurrekoa - 11:00etan - Elebiduna
2020-12-12 - Oñati - Aurrez aurrekoa - 11:00etan - Elebiduna
2020-12-12 - Bilbao BBF - Aurrez aurrekoa - 11:00etan - Elebiduna
2020-12-19 - Bidasoa - Aurrez aurrekoa - 11:00etan - Elebiduna
2021-01-30 - Bilbao AS Fabrik - Aurrez aurrekoa - 11:00etan - Elebiduna
2021-02-06 - Oñati - Aurrez aurrekoa - 11:00etan - Elebiduna
2021-02-20 - Bidasoa - Aurrez aurrekoa - 11:00etan - Elebiduna
2021-02-27 - Bilbao AS Fabrik - Aurrez aurrekoa - 11:00etan - Elebiduna

GASTRONOMIA ETA SUKALDARITZA ARTEAK

2020-12-12 - Donostia BCC - Aurrez aurrekoa - 10:30etan - Elebiduna
2021-01-23 - Online - 16:00etan - Elebiduna
2021-01-30 - Donostia BCC - Aurrez aurrekoa - 10:30etan - Elebiduna

HAUR HEZKUNTZA (ESKORIATZA)

2020-12-12 - Aurrez aurrekoa - 11:00etan - Elebiduna
2021-01-23 - Aurrez aurrekoa - 11:00etan - Elebiduna
2021-02-27 - Aurrez aurrekoa - 11:00etan - Elebiduna

HUMANITATE DIGITAL GLOBALAK (BILBAO BBF)

2020-12-12 - Aurrez aurrekoa - 11:00etan - Elebiduna
2021-01-23 - Aurrez aurrekoa -

11:00etan - Elebiduna
2021-02-27 -- Aurrez aurrekoa - 11:00etan - Elebiduna

IKUS-ENTZUNEZKO KOMUNIKAZIOA (ARETXABAETA) AURREZ AURREKOA
2020-12-12 - 11:00etan - Elebiduna
2021-01-23 - 11:00etan - Elebiduna
2021-02-27 - 11:00etan - Elebiduna

INDUSTRIA ANTOLAKUNTZAKO INGENIARITZA

2020-11-14 - Online - 11:00etan - Euskaraz
2020-12-17 - Online - 18:00etan - Gazteleraz
2021-02-06 - Arrasate - Aurrez aurrekoa - 11:00etan - Gazteleraz

INDUSTRIA DISEINUKO ETA PRODUKTU GARAPENEN INGENIARITZA

2020-11-12 - Online - 18:00etan - Euskaraz
2020-12-12 - Online - 11:00etan - Gazteleraz
2021-01-28 - Arrasate - Aurrez aurrekoa - Gazteleraz

INDUSTRIA ELEKTRONIKAKO INGENIARITZA

2020-11-14 - Online - 11:00etan - Euskaraz
2020-12-16 - Online - 18:00etan - Gazteleraz
2021-02-06 - Arrasate - Aurrez aurrekoa - Gazteleraz

INFORMATIKA INGENIARITZA

2020-11-12 - Online - 18:00etan - Euskaraz
2020-12-12 - Online - 11:00etan - Gazteleraz
2021-01-28 - Arrasate - Aurrez aurrekoa - 18:00etan - Gazteleraz

INGENIARITZA BIOMEDIKOA

2020-11-14 - Online - 11:00etan - Euskaraz
2020-12-16 - Online - 18:00etan - Gazteleraz
2021-02-06 - Arrasate - Aurrez aurrekoa - 11:00etan - Gazteleraz

INGENIARITZA MEKATRONIKOA

2020-11-12 - Online - 18:00etan - Euskaraz
2020-12-12 - Online - 11:00etan - Gazteleraz
2021-01-27 - Bilbao AS Fabrik - Aurrez aurrekoa - 18:00etan - Gazteleraz
2021-01-28 - Arrasate - Aurrez aurrekoa - 18:00etan - Gazteleraz

LEHEN HEZKUNTZA (ESKORIATZA)

2020-12-12 - Aurrez aurrekoa - 11:00etan - Elebiduna
2021-01-23 - Aurrez aurrekoa - 11:00etan - Elebiduna

2021-02-27 - Aurrez aurrekoa - 11:00etan - Elebiduna

LEHEN HEZKUNTZA - BERRIKUNTZA DIGITALA (BILBAO BBF)

2020-12-12 -- Aurrez aurrekoa - 11:00etan - Elebiduna
2021-02-27 - Aurrez aurrekoa - 11:00etan - Elebiduna

LIDERGO EKINTZAILEA ETA BERRIKUNTZA (AURREZ AURREKOA)

2020-11-07 - Bidasoa - 11:00etan - Elebiduna
2020-11-07 - Oñati - 11:00etan - Elebiduna
2020-12-05 - Oñati - 11:00etan - Elebiduna
2020-12-10 - Bilbao BBF - 18:00etan - Elebiduna
2020-12-12 - Bidasoa - 11:00etan - Elebiduna
2021-01-21 - Bilbao BBF - 18:00etan - Elebiduna
2021-01-23 - Bidasoa - 11:00etan - Elebiduna
2021-01-28 - Oñati - 17:30etan - Elebiduna
2021-02-27 - Oñati - 11:00etan - Elebiduna
2021-02-27 - Bidasoa - 11:00etan - Elebiduna

MEKANIKAKO INGENIARITZA

2020-11-14 - Online - 11:00etan - Euskaraz
2020-12-17 - Online - 18:00etan - Gazteleraz
2021-01-28 - Goierri - Aurrez aurrekoa - 18:00etan - Elebiduna
2021-02-06 - Arrasate - Aurrez aurrekoa - 11:00etan - Gazteleraz

Azaroa

Goi Eskola Politeknikoa

- EXPERTO EN LOGÍSTICA INTEGRAL 27/10/2020
- MÁSTER EN DIRECCIÓN DE PRODUCCIÓN (XXIX EDICIÓN) 19/01/2021
- DELEGADO DE PROTECCIÓN DE DATOS (DPO) 22/01/2021
- IMPLANTA LA GESTIÓN DE PROYECTOS Y PORTFOLIO CON KANBAN PARA CONSEGUIR PROYECTOS EN PLAZO 01/02/2021
- AVANZADO EN GESTIÓN DE PROYECTOS 01/02/2021
- AVANZADO EN GESTIÓN INDUSTRIAL (GOIERRI) 17/02/2021
- CURSO AVANZADO GESTIÓN INDUSTRIAL (GOIERRI) 17/02/2021
- EXPERTO EN GESTIÓN DE PROYECTOS 24/02/2021
- AVANZADO EN GESTIÓN DE MANTENIMIENTO (XIX EDICIÓN) 03/03/2021
- LEAN MANUFACTURING (ONLINE) 08/03/2021
- EMPRESA ÁGIL: CONOCE A TU CLIENTE, DISEÑA TU IDEA DE NEGOCIO Y LÁNZALA CON EL ESFUERZO Y LA INVERSIÓN JUSTAS 14/04/2021
- EXPERTO EN DIRECCIÓN DE COMPRAS 02/07/2021

Otsaila

Enpresagintza Fakultatea

MBA EXECUTIVE - BILBAO: FEBRERO 2021

- MÁSTER EN COACHING: Febrero 2021
- EXPERTO EN DIGITALIZACIÓN ORIENTADA A CLIENTE: Febrero 2021
- EXPERTO EN GESTIÓN DE PERSONAS Y FUTURO DEL TRABAJO: Febrero 2021
- EXPERTO EN CAPITAL RIESGO Y STARTUPS: Febrero 2021
- EXPERTO EN MARKETING DATA ANALYTICS: Febrero 2021
- DIPLOMA DE ESPECIALIZACIÓN EN MARKETING DIGITAL: Febrero 2021
- DIPLOMA DE ESPECIALIZACIÓN EN LIDERAZGO: Febrero 2021

BIZUMekin

ordaintzen baduzu,
FLOWa duzu

Lagunen arteko opari bat, taxi bat, sarrera batzuk...

LK Payrekin dirua bidali eta jaso dezakezu doan, mugikorretik mugikorrera, zure kontaktuen artean. Erraz, azkar eta seguru. Hau da, FLOW handiarekin.

Deskargatu LK Pay appa, Bizum aktibatzeko:

LK Pay

bizum

LABORAL
kutxa